

Dr. Nyéki József 75 éves

Öröm és megtiszteltetés, hogy főszerkesztőként köszönhetem Dr. Nyéki Józsefet, szerkesztő-bizottságunk tagját abból az alkalmából, hogy a közelmúltban ünnepelte 75. születésnapját.

Talán nem véletlen, hogy másik ünnepeltünkkel együtt Dr. Nyéki József is a Nyíregyházi Kertészeti Technikumban szerzett technikus oklevelet és szerette meg egy életre a kertészetet, azon belül is a gyümölcsstermesztést. Innen vezetett útja a Kertészeti és Szőlészeti Főiskolára, ahol 1968-ban szerzett kertézmérnöki oklevelet. A Kertészeti Kutatóintézet Gyümölcsstermesztési és Nemesítési Főosztály tudományos munkatársaként (1968-71) a meggy és a cseresznye virágzásbiológiájával kezdett el foglalkozni, majd az MTA TMB ösztöndíjasa lett a Kertészeti Egyetemen. Már itt megmutatkozott kiemelkedő szervező készsége, a Gyümölcsstermesztési Tanszék végzős hallgatóival, gyakornokaival egy kiváló

csapatot hozott össze és irányított a témájában, akik szinte mind egyetemi doktori fokozatot szereztek s egyben hozzájárultak a virágzásbiológia kutatásához, amivel egy magas színvonalú kandidátusi értekezés létrejöttében is közreműködtek. Fejlesztői vénáját még inkább kibontakoztathatta, amikor a Siófoki Állami Gazdaság tudományos főmunkatársa (1974-87) illetve a Debreceni Állami Gazdaság tudományos tanácsadója (1987-1993) volt, s emellett tudományos tanácsadói feladatokat látott el a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Gyümölcsstermesztési Tanszéken (1974-1991). Ebben az időszakban a magyar nagyüzemi gyümölcsstermesztés felívelő pályára állt, amelynek egyik legfontosabb motorja az állami gazdaságok gyümölcsstermesztési szakbizottsága volt, ebben Dr. Nyéki József is jelentős szerepet vállalt. A gyümölcsstermő növények virágzásbiológiájának és termékenyülésének, a fajtatársításnak a kutatása mellett a gyümölcsfajták honosításával és nemesítésével, azok biológiai, - termesztési és áruérték vizsgálatával foglalkozott. Az ekkor létesített üzemi fajtakísérletek (modell-ültetvények) példái lehetnének ma is a fajtainnovációnak, az új fajták több termőtábjában történő, objektív módszerekkel történő értékelésének. Honosítói és nemesítói tevékenysége kapcsán 21 gyümölcsfajta kapott állami minősítést.

Az állami gazdaságok szakmai központjának megszűnésével a rendszerváltozást követően több agrárintézményben folytatta tevékenységét, tudományszervezői és tanácsadói tevékenységével segítette azok eredményes működését. Az MTA-TMB főtanácsosa (1990-1995), a GATE Nyíregyházi Mezőgazdasági Főiskolai Kar tudományos tanácsadója, címzetes egyetemi tanár (1992-1997), a PATE Keszthelyi Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Kertészeti Tanszék vezetője (1994-1996), a DATE Szarvasi Főiskolai Kar címzetes egyetemi tanára (1996-1999), a Debreceni

Egyetem Agrártudományi Centrum Szaktanácsadási és Fejlesztési Intézet igazgatója, tudományos tanácsadó, címzetes egyetemi tanár (1999-től). 1998-2001 között a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Stratégiai Tervezési Bizottság elnöke volt miniszteri főtanácsadó rangban.

Tudomány-szervezői tevékenységének színtere volt az MTA Kertészeti Bizottság Gyümölcsstermesztési Albizottsága, amelynek 1998-2002 között elnöke volt. Tagja az MTA Kertészeti Bizottságának (1993-tól), alelnöke (2002-től). Az MTA Közgyűlés képviselője 1994-2001 között, illetve az MTA Elnökségének tagja volt 1998-2001 között. Debreceni Egyetem AGTC Interdiszciplináris Agrár és Természettudományi Doktori Iskola alapító tagja (2003-). A tudományos utánpótlás nevelésben ma is aktívan részt vesz. 1974-1991 között a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Gyümölcsstermesztési Tanszékén kutatási témájához kapcsolódva 19 esetben egyetemi doktori értekezések témavezetője. Megvédett kandidátusi értekezést készítő tudományos ösztöndíjasok vezetője 9 aspiránsnál. A Tudományos Minősítő Bizottság, majd az MTA Doktori Tanács 58 alkalommal kandidátusi és 27-szer pedig a tudomány doktora vitaülések elnökének, bizottsági tagjának, illetve értekezések bírálójának kérte fel.

Széles körű kutatómunkája eredményeként körtére vonatkozó tudományos publikációi az összes megjelent dolgozatot figyelembe véve 30%-ot tesznek ki. Megjelent könyveinek és monográfiáinak száma 23, könyvfejezeteinek száma 107, valamint 304 tudományos közleménnyel (ebből idegen nyelvű: 239) és 391 idézettséggel rendelkezik. Legfontosabb könyvei és monográfiái: Gyümölcsstermő növények termékenyülése (Bp., 1975), Gyümölcsfajták virágzásbiológiája és termékenyülése (Bp., 1980), Fajtatársítás a gyümölcsültetvényekben (Bp., 2002), *Floral Biology of Temperate Zone Fruit Trees and Small Fruits* (1996), *Floral Biology, Pollination and Fertilisation in Temperate Zone Fruit Species and Grape* (2003), *Morphology, Biology and Fertility of Flowers in Temperate Zone Fruits*. Akadémiai Kiadó, Budapest, (2008). Intenzív cseresznyetermesztés, Debreceni Egyetem kiadványa (2011), Meggy, ÉKASZ kiadványa (2016). Számos folyóirat szerkesztő-bizottságának volt illetve jelenleg is tagja: a Gyümölcs-*Inform* szerkesztője (1979-1991), az *International Journal of Horticultural Science* alapító főszerkesztője és a szerkesztőbizottság elnöke (1994-től), a *Kertgazdaság* szerkesztőbizottságának tagja (1998-től).

A kínai-magyar mezőgazdasági kapcsolatok ápolásában és a tudományos - technológiai fejlesztések kínai adaptációjában tanácsadói tevékenységével elévülhetetlen érdemeket szerzett. Az űrkutatásnak a növénynevelésben való alkalmazására vonatkozó tanácsadói munkásságát a Kínai Űrkutatási Minisztérium oklevél adományozásával ismerte el. Munkásságának elismeréseként itthon Széchenyi Professzori Ösztöndíjat kapott (1999-2003), 2000-ben pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével tüntették ki.

Gratulálunk Nyéki professzor úrnak eredményekben gazdag életútjához és kívánunk örömteli további tevékeny éveket és jó egészséget!

Dr. Hrotkó Károly
főszerkesztő